

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IX. Capitula Hadriani & apocryphæ Pontificem Romanorum epistolæ, tamensi in honore haberentur apud Gallos, vim tamen legis non obtinebant, si constaret eas canonibus esse adversas. Probatum ex ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

stitutioni subministravit Concilium Sardicense, quod Episcopum deponi præcipit in Concilio ex delegatione Pontificis congregando; sed illud decernitur tantum in casu appellationis, ad retractandum primum iudicium. Eo autem consilio conditum est capitulum illud Hadriani ut tota dejectionum Episcoporum auctoritas ad apostolicam sedem devolvatur, adeo ut etiam prima causæ cognitio instituat auctoritate Pontificis, & quod iure ordinario competet Episcopis, ex delegatione tantum Pontificis fiat. Attamen in his quæ sequuntur collectio illa non egreditur limites à synodo Nicæna statutos. Nam in capitulis v. ix. xii. & xx. præcipitur ut primum iudicium fiat ab Episcopis provincie: quod in executionem mitti debeat, si Episcopus damnatus apostolicam sedem non appellaverit. Descriptum autem est istud in Additione quarta Ludovici Pij cap. viii. & in libro vi. Capitulum cap. cclxxxvii. itemque in libro vii. cap. ccxxxiv. & cclxxv.

VII. Secundò, ingens tentata est innovatio quoad Episcopum depositum provocantem ad apostolicam sedem. Hunc enim capitulum xx. præcipit à Summo Pontifice iudicari: *Apud Romanæ sedis Pontificem iudicetur. Tum in xxxii. scriptum est statuendum quod ipse censuerit.* quod relatum est in septimo Capitularium libro capp. ccxxxiv. & ccxxxv. In eo autem capite facta est fraus non contemnenda. Quippe id in legem perpetuam versum est quod antea conditio tantum erat; huius novæ institutionis colore quæsitio ex canone Sardicensi, cuius tamen breviarium tantum refertur, & ipsum procul aberrans à mente canonis. Nam Hadrianus primus in Epitome canonum quam anno DCCCLXXXIII. misit ad Carolum magnum, canonis tertij Sardicensis breviarium concepit his verbis: *Quod si damnatus appellaverit Romanum Pontificem, id observandum est quod ipse censuerit.* Et tamen canon ille Sardicensis, tametsi supremam Romano Pontifici auctoritatem tribuat si Episcopus appellaverit, ea nihilominus mente id constituit ut ea tantum utatur ad iudicandum an prima sententia confirmanda sit, an verò decernenda revisio. Quo casu causam remittere debet ad secundam synodum provincie, misso etiam Legato, si mittendum esse aliquem existimaverit. Porro in Capitulis Hadriani omissa non est hæc pars canonis Sardicensis, potestas nimirum decernendi ut res in synodo iudicata denuo examinentur; sed disjuncta est illic à materia qua de agitur, separatimque capitulum constituit. In capitulo enim XLII. extant verba

Tom. II.

epitomes Hadriani, sumpta ex canone septimo Sardicensi, quæ relata etiam sunt in libro vii. Capitulum cap. cclxxvii.

VIII. Tertio præcipitur ut si fortè reus existimaverit iudices sibi esse suspectos, in ejus arbitrio sit an velit à Romano Pontifice causam suam iudicari, an verò à Primate Dioceseos; ut patet ex capite vigesimo huius collectionis, quod relatum est in septimo Capitularium libro capite ccxxxiv. Huic innovationi occasionem præbuerunt canones Sardicenses malè intellecti. Nam nonus & decimus permittunt ut causa Metropolitanam iudicetur apud Primatem Dioceseos, id est, apud Patriarcham, aut sedem Constantinopolitanam. Itaque collectio ista in diversum trahit mentem horum canonum, edicens ut Episcopi quibus Metropolitanus aliisve Episcopi suspecti sunt, possint causam suam deferre ad Primatem Dioceseos, id est, juxta mentem istius collectoris, ad antiquiorem Metropolitanam, aut ad sedem Romanam. Eidem innovationi occasionem quoque præbuit rescriptum Gratiani Imperatoris supra relatum in capite undecimo huius libri, quo tribuitur Episcopo accusato facultas appellandi ad Concilium quindecim Episcoporum, vel ad Episcopum Romanum, si suspectos sibi esse crediderit aut Metropolitanum aut reliquos iudices. Verum hæc lex deinceps obtinere non debet, post receptos in auctoritatem canones Sardicenses; qui aliam regulam constituerunt quoad Episcoporum iudicia, appellarique permiserunt à sententiis depositionis decretis in synodis; cum è contrà lex Gratiani veteris ne is appellet à iudicio synodi provincialis qui se ab ea iudicari consenserit.

IX. Attamen observandum est honorem quidem habitum huic collectioni Hadriani & falsis Pontificum epistolis, adeo ut eis frequenter utantur Reges nostri in libris Capitularium, sed nihilominus eas vim legis non obtinuisse apud Gallos quando constabat eas esse adversas canonibus. Testatur id Hincmarus Remensis Archiepiscopus in opusculo LV. Capitulum, adversus Hincmarum Laudunensem Episcopum sororis filium scribens, qui ea collectione utebatur. Ait enim apertissimè Hincmarus de hac collectione Hadriani, eam sibi repugnare in plerisque capitibus, in aliis verò contrariam esse sacris canonibus. *De sententiis verò, inquit, quæ dicuntur ex Græcis & Latinis canonibus & synodis Romanis atque decretis Presulum ac Ducum Romanorum collectæ ab Hadriano Papa, & Engelramno Metensium Episcopo datæ, quando pro sui negotij causa age-*

Hincmar. in
Opusc. cap. 14.

Y y ij

batur, quam dissona inter se habeantur, qui legitis satis intelligit, & quam diverse à sacris canonibus & quam discrepantes in quibusdam ab ecclesiasticis iudiciis habeantur. Infrà: De istis sententiis plena est terra, scilicet & de libro collectarum epistolarum ab Isidoro, quem de Hispania allatum Riculfus Moguntinus Episcopus in huiusmodi sicut & in Capitulis regis studiosus obtinuit, & istas regiones ex illo repleti fecit.

X. Quid autem de veterum Pontificum epistolis ipse sentiret, apertissimè ostendit eodem loco; tametsi scribere non audeat eas esse supposititias. Docet enim ex Innocentij, Leonis, & Gelasij receptis decretis accuratè servanda esse ea quæ in canonibus Conciliorum præscribuntur; à quibus tamen discederetur, si varia capita controversis illis epistolis comprehensa servarentur quæ sunt adversa canonibus; qui posteriores cum sint iis epistolis, illis utpote prioribus derogare censendi sunt. Vnde tandem orationem suam hac definitione concludit, honorem quidem iis epistolis deberi ob dignitatem auctorum quorum nomina præferunt, sed Concilia servanda, quorum decreta universalis Ecclesia & sedes apostolica custodit. In hac discretione, inquit, ut præmissi ex verbis Gelasij, suscipite ad instructionem illas epistolas quas beatissimi Pape diversis temporibus ab urbe Roma pro diversorum patrum consolatione dederunt; legendas, venerabiliter; & serva sacra Concilia, quæ sedes apostolica & omnis sequitur Ecclesia, inviolabiliter.

XI. At licet in libris Capitularium descripta fuerint Capitula Hadriani, tamen in eisdem scriptus quoque est canon quintus Sardicenis, ut vim legis in regno obtineat quoad negotia ecclesiastica; eoque solo utebatur Ecclesia Gallicana, ut testatur Hinemarus. Hæc sunt verba Capitularium. *Vt iudicatus Episcopus ad apostolicam sedem, si voluerit, appellet. Ex Concilio Sardicensi Titulo quinto. Quod si appellaverit, in cathedra ipsius aliter non ordinetur.* quæ verba transcripta sunt è Breviario Ferrandi Diaconit. LIX. & LX. In eisdem Capitularibus descripta est pars illa epistolæ Leonis primi ad Episcopos Mauritanie Cæsariensis, quæ eorum iudicio committit causam Lupicini Episcopi. In universum autem reliqua capitula sic accipienda sunt ut istis nequaquam derogetur, quemadmodum probavimus ex Hinemaro. Is autem nomine Caroli Calvi Imperatoris scribens ad Ioannem octavum Pontificem Romanum, quinam sit canonum Sardicensium sensus aperit in capite undecimo illius epistolæ; cuius verba suprâ relata sunt in hoc libro. Tum capite XIX. docet eam fuisse praxim sui seculi, eamque semper ob-

servatam fuisse in hoc regno. Hæc itaque transalpina Ecclesiis, inquit, earumque rectoribus à sede apostolica de appellatione Episcoporum ad sedem apostolicam ante longissima ætatis annos usque ad nostra tempora servata & à decessoribus ac prædecessoribus eorum secuta & executæ fuerunt. Quod eò facilius is credit qui observaverit canones Nicænos, Antiochenos, & Sardicenses fuisse descriptos in codice canonum quo Ecclesia Romana utebatur ævo Caroli magni, quem Hadrianus primus misit ad hunc Principem. In epistola verò quæ præfixa est huic codici Hadrianus Carolum hortatur ad observationem horum canonum. *A lege nunquam discede, inquit, hæc observans statuta.* Vnde Leo quartus scribit Episcopos iudicari secundum regulas à canonibus præscriptas.

CAPVT XXI.

Synopsis.

I. Gregorius quartus causis Episcoporum audiendi jubet à Primatibus Dioceseos; sed iudicium tamen peragi prohibet; quod sibi reservat, vel Legatus in provinciam mittendis.

II. Leo quartus statuit Episcopum damnari non posse nisi à duodecim, nisi si Papam appellaverit. Quo casu nemo potest sententiam pronuntiare adversus eum.

III. Hæc constitutiones contraria erant canonibus. Offenditur autem in quo adversarentur canonibus.

IV. In Gallia tamen Episcopi deponerentur in synodo provinciali, non in viciis Pontificibus Romanis.

V. Probatur ex Nicolao primo, qui ait sedem apostolicam eum habere debere pro damnato qui iudicio Episcoporum fuerat damnatus. At si dejectus appellaverit apostolicam sedem, tum recipi eum possit in communionem, postquam causa fuerit examinata in synodo. Referuntur verba Nicolai.

VI. Agnovit Nicolaus inesse synodis provincialium legitimam auctoritatem ad deponendos Episcopos, neque necessariam esse delegationem Summi Pontificis. Probatur ex epistola eius ad Salomonem Regem Britonum.

VII. In Concilio Triburiensi statutum est ut Episcopus non nisi à duodecim Episcopis deponatur, nempe in synodo provinciali.

I. GREGORIUS dein quartus infringere conatus est auctoritatem canonum Sardicensium anno MCCCLXXXV. & iudiciorum ordinem præscribere quoad Episcopos, arrepta occasione quadam opportunissima. Aldricus Cenomanensis Episcopus ad eum provocaverat ante sententiam Episcoporum provincialium, qui neque litis instructione neque iudicio superfedere volebant. Præcipit itaque Gregorius Pontifex ut causa ejus audiatur à Primatibus Dioceseos; sed iudicium tamen peragi prohibet; quod sibi reservat,

mar. cap. 25.

Lib. 7. Capitul.
cap. 115.